בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 59981-04-26

לפני:	כבוד השופט אלכס שטיין כבוד השופט יחיאל כשר כבוד השופטת רות רונן
העותרות:	1. התאחדות הקבלנים בוני הארץ 2. הקרן לעידוד ופיתוח ענף הבניה בישראל
	נ ג ד
המשיבים:	1. ראש מנהל הבטיחות והבריאות התעסוקתי 2. מנהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית משרד העבודה 3. משרד העבודה
	עתירה למתן צו על-תנאי
תאריך ישיבה:	כ"ז באלול התשפ"ו (9 ספטמבר 2026)
בשם העותרות:	עו"ד איה רייך מינא; עו"ד עדן בקשי; עו"ד אביגיל הלברשטט מן
בשם המשיבים:	עו"ד יעל קולודני ערבה

פסק-דין

השופט אלכס שטיין:

1. בעתירה שלפנינו מבקשות העותרות כי נורה על בטלותה של ההודעה שפרסם המשיב 1 ביום 1.3.2026 בנושא חובת מינוי ממונה על הבטיחות, המבהירה כי באתרי בנייה שבהם פועלים 50 עובדים לפחות נדרש מינוי ממונה על הבטיחות לפי תקנה 4(1) לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), התשנ"ו-1996 (להלן, בהתאמה: ההודעה ו-התקנות), וכן כי יבוטלו כל צווי השיפור שהוצאו על בסיס ההודעה. נוסף על כך, עותרות הן כי תבוטלנה הדרישות שהופצו על ידי המשיב 2 בדבר חובת מינוי ממונה על הבטיחות במשרה מלאה בכל אחת מחברות הבנייה בעלות סיווג ג'5.

2. אציין, כי מטרתה של ההודעה היתה להבהיר באילו תנאים, לפי התקנות, חלה חובת מינוי ממונה על הבטיחות באתרי בנייה. אין חולק על כך שתקנה 4(3) לתקנות, המחייבת במינוי ממונה על הבטיחות, חלה על אתרי בנייה שבהם מועסקים 100 עובדים

לפחות. מכאן שעיקר משמעותה של ההודעה הוא בהבהרה כי גם אתרים שבהם מועסקים לא פחות מ-50 עובדים, אך פחות מ-100 עובדים, מחויבים במינוי ממונה על הבטיחות.

3. ביום 9.9.2026 קיימנו דיון בנוכחות הצדדים שבו שמענו את טענותיהם. במהלך הדיון הצענו למשיבים לדחות בשנה אחת את אכיפת תקנה 4(1) על אתרי בנייה שבהם מספר העובדים לא נופל מ-50 אך נמוך מ-100. בתגובתם מיום 15.10.2026 הודיעו המשיבים כי הם מסכימים להצעה זו, כך שאכיפתה של חובת מינוי ממונה על הבטיחות באתרי בנייה בהתאם לתקנה 4(1) לתקנות תוקפא, ותתחדש החל מיום 15.10.2027, וכי צווי השיפור שהוצאו מכוחה יבוטלו. העותרות מצידן השיבו כי הן עומדות על העתירה ועל הסעדים המבוקשים בה כאמור לעיל, או למצער הן מבקשות כי נורה על הוראת מעבר הקובעת משך זמן ארוך יותר עד תחילת אכיפתה של תקנה 4(1) לתקנות מאשר זה שעליו הוסכם.

4. נוכח לשונה הברורה של התקנה שאינה דורשת פירוש, הסעד שהעותרות מבקשות אינו אלא כתיבתן מחדש של התקנות. כידוע, סעד מרחיק לכת זה לא יינתן בנקל, שכן בית המשפט אינו נכנס בנעליו של מחוקק המשנה, ואינו ממיר את שיקול דעתו של האחרון בשיקול דעתו שלו (ראו: בג"ץ 19271-04-25 ת.מ.י.ר. – תאגיד מחזור יצרנים בישראל בע"מ נ' שר הכלכלה, פסקה 16 (4.6.2026); בג"ץ 2151/19 עיריית תל אביב נ' שר התחבורה והבטיחות בדרכים, פסקה 23 (16.3.2021)). הדברים אמורים ביתר שאת כאשר עסקינן בעניינים מקצועיים הדורשים מומחיות ועוסקים בשמירה על חיי אדם ושלמות גופו (ראו: בג"ץ 3830/22 כהן נ' שר הבריאות, פסקה 20 (15.5.2024)). ממילא, הקפאת האכיפה עליה הסכימו המשיבים נותנת מענה הולם לעת הזו ומייתרת את הצורך בהתערבותנו בשלב הנוכחי.

5. לכשתסתיים תקופת הקפאת האכיפה, ככל שיהיה בכך צורך, ובשים לב לנסיבות בשטח בעת ההיא, חזקה על המשיבים כי ישמעו את טענותיהן של העותרות בלב פתוח ובנפש חפצה, ולו לפנים משורת הדין. אבהיר כי אין בפסק דין זה כדי לגרוע מסמכותם של המשיבים או של כל גורם מוסמך אחר לחייב אתר או חברה במינוי ממונה על הבטיחות מכוח הוראות דין אחרות, ובכללן תקנה 4(5) לתקנות.

6. באשר למכתבי הדרישה שהוצאו לחברות בנייה בסיווג ג'5 – במישור העקרוני, לא מצאתי עילה להתערב בעמדת המשיבים, שכן תקנה 4(5) לתקנות מקנה למפקחי העבודה האזוריים סמכות להורות על מינוי ממונה על הבטיחות כפי שנעשה בדרישות

האמורות. טענות פרטניות נגד דרישה או צו קונקרטיים צריכות להתברר במסגרת מיצוי הליכים מול מפקח העבודה האזורי או בערעור לבית הדין לעבודה. ואולם, אין באמור כדי לחסום את דרכן של העותרות מלהעלות טענות גם נגד דרישות אלו בעתיד, ככל שתיווצרנה נסיבות חדשות – בין בתום תקופת הקפאת האכיפה של תקנה 4(1) לתקנות על אתרי בנייה, ובין אם יתברר בהמשך כי קיימת מניעה מעשית ולא תיאורטית לעמוד בדרישות כמות שהן.

7. סוף דבר: בנסיבות אלו, אציע לחבריי כי נדחה את העתירה – בכפוף לכך שאכיפת תקנה 4(1) לתקנות על אתרי בנייה לא תחל לפני יום 15.10.2027, ושצווי השיפור שהוצאו לאתרי בנייה מכוח תקנה 4(1) יבוטלו. הגם שבחלק מבקשותיהן העותרות באו על סיפוקן, אציע לחבריי שלא יינתן צו להוצאות לטובת העותרות, שכן המשיבים הסכימו להצעת הפשרה שהצענו והעותרות עמדו בסירובן.

אלכס שטיין
שופט

<u>השופט יחיאל כשר</u>:

אני מסכים.

יחיאל כשר
שופט

<u>השופטת רות רונן</u>:

אני מסכימה.

רות רונן
שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט א' שטיין.

ניתן היום, כ"ח חשון תשפ"ז (08 נובמבר 2026).

		
אלכס שטיין שופט	יחיאל כשר שופט	רות רונן שופטת